

Юм. Исслед., редактом сенаг- синаг с монахом.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПУСТОСЛОВНІ ДОКАЗИ

Державний секретар Джан Фостер Доллес на пресовій конференції 16-го серпня, коментуючи совєтське повідомлення про зменшення совєтських збройних сил на 640,000 воїнів упродовж найближчих чотирьох місяців, заявив, що це можна вважати за "відзеркалення совєтського визнання мирних цілей". З'єднанням Держав та їхніх союзників, а також за факт, що З'єднені Держави — як сказав президент Айсенгавер у Женеві — ніколи не візьмуть участі в агресії.

Чи совєтське повідомлення про зменшення збройних сил є насправду будь-яким доказом або хоч би тільки "відзеркаленням" будь-якого доказу?

Повернемося до совєтського повідомлення про плановану редукцію збройних сил з типовою совєтською паперовою "статистикою", яка взагалі нічого не говорить. На це звернули увагу і державний секретар Доллес і американська преса. Що це означає зменшення збройних сил на 640,000 воїнів? Що значить будь-яке "зменшення", коли не подається величина, яку зменшується? В Америці кожний легко може перевірити факт, що американські збройні сили зменшено впродовж останніх двох років з 3,500,000 на 2,900,000 воїнів. А що означає повідомлення про таке совєтське "зменшення" або "зменшення", яке ніколи не подає тієї основної величини, яку збільшено, або зменшено. Таке саме сталося і тепер у зв'язку з планованим "зменшенням" армії.

Це — одна справа. Друге — навіть коли б задовольнялися такою "статистикою", то яка бодай мінімальна гарантія існує, що цей план зменшення армії буде виконаний? Та ж військовий світ має аж забагато доказів на те, що всі совєтські статистики, твердження, зобов'язання і обіцянки такі справді не варті того паперу, на якому вони написані. Для Москви це небуває сказати, пообіщати чи написати або підписати те, що саме, що раз п'януху і забути. Чого варті всі нові совєтські обіцянки і зобов'язання, якщо Москва не додержала їх і не виконала ані одної з невідгінних для неї дотеперішніх обіцянок і зобов'язань — твердив недавно в канадському парламенті лідер опозиції п. Дрю, і мав повну рацію.

В такому світі дуже важко погодитися з твердженням Доллеса про будь-який "доказ" у совєтському повідомленні про нічим не підтриманий план редукції збройних сил. Інша справа, що й Державний Секретар був дуже обережний в достосуванні того "доказу". В його опінії це — "відзеркалення совєтського визнання" американських мирних цілей і твердження президента Айсенгавера про те, що Америка не візьме участі в агресії. Думамось, що це "відзеркалення" найслабше з усіх дотеперішніх. Бо коли б Москва не була переконана в "мирних цілях Америки" аж до перебіжачої засади "мир за всяку ціну", то вона не захопила б Чехословаччини і Мадяричину, не встановлювала б блокади Берліну, не іспирувала б агресію на Корею і не дозволяла б собі безліч всіляких більших і менших провокацій, від яких аж роється історія останнього десятиліття. Не угодівські "мирні цілі" Америки спонукали Москву до деякої, бодай пропагандивної зміни політичного курсу, але поодинокі явища американської ринучості, як це було частинно в Кореї і в останньому часі в гарантіях для Формози чи взагалі в Президентівській концепції "миру через силу".

Це повинні мати на увазі керівники нашої політики. Правда, немає причин сумніватися, що вони про це знають і думають. Доказом цього може бути хоч би американська рішучість в обстоюванні відповідної міжнародної контролю зброї. Америка, устами свого Президента, дала найдайдучу пропозицію обміну військовими інформаціями та перевірки їх з повітря. Але саме ця пропозиція, "всімобова" Буллана, хоч опісля і намагався заглибити свій виступ. Американська пропозиція важлива далі і вона дає Москві найкращу нагоду прийняти її і дати справжній доказ своєї миролюбності, а не пустословну "статистику", яка нічого не говорить і ні до чого не зобов'язує.

Немає сумніву, що весь американський нарід гаряче і щиро підтримує зусилля свого уряду, щоб відвернути від світу і людства примару нового воєнного катаклізму. Але дотеперішня практика доказує і переконала, що цю мету можна досягнути бодай на деякий час тільки реальною силою і рішучістю, бо це — єдина мова, яку Москва розуміє і респектує. І цю політику треба продовжувати як у матеріальному, так і в моральному розумінні.

МИР ЧИ УГОДІВСТВО

Запитаний на останній пресовій конференції, чи виключає сила, як засіб для досягнення справедливості в сучасному світі, він погоджується на таку несправедливість, як с нею поділи Німеччини, Кореї й Індонезії. Д-р Ф. Доллес відповів без надуми, "ні". Але (він додав) він вірить, що ту несправедливість можна буде ліквідувати мирними засобами. Хоч війна, думав Доллес, напевно принесла б об'єднання тих країн, але при сучасних засобах воювання, при сучасній зброї, з того об'єднання користалася б, мабуть, тільки комахи", а не люди, бо люди не стало б. І власне з уваги на жах майбутньої війни Доллес поручає нову політику: політику миру. Його філософія крім згаданого остраху перед наслідками ядерної зброї, така: міжнародні умовини змінюються; те, що сьогодні неослабне, може бути цілком ослаблене завтра; час діє на користь Заходу і його поняття справедливості, а не на користь комуністичних агресорів-імперіалістів; тому треба проинити терпеливість, видержливість, дисциплінованість та — довіря до свого проводу і не піддаватися настроям, які штовхають до війни. Як на названий приклад доцільності такої політики миру й терпеливості, Доллес вказав на справу ув'язнених китайськими комуністами 11-х американських летунів: уряд, мовляв, зробив правильно, застосувавши в даному випадку терпеливість та спокій і не поспішавши поради повести супроти комуністичного Китаю воєнно-морську блокаду, яка могла дуже легко викликати третю світову війну. Без війни, без надзвичайної напруги, без витрат крові й майна — визволено всіх отих летунів.

Цей приклад безумовно переконливий, — але тільки тоді, коли йде про цей конкретний випадок. Бо трудно сказати, чи можна і треба тут ужити тактику стосування в усіх інших випадках ворожої провокації. Не можливою переконати, чи і в тих усіх інших випадках так само тактика терпеливого очікування зміни кон'юнктури, що подиктувала б комуністам піти по лінії бажань Заходу, оправдала б себе. І тому, хоч аргументація керівника американської закордонної політики — як завжди — дуже логічна, пов'язана й навіть в теорії переконлива, проте вона викликає в різних колах сумніви, чи можна перевести її в практиці так, щоб вона не відхилялась від тієї засадничої лінії, якою є принцип міжнародної справедливості. Цей принцип — це не сентиментальне моралізаторство, а дуже реальний світогляд: поки половина людства живе в ярмі, що його наклали й терором вдержує меншість на комуністична клітка, доти не може бути взагалі миру, а може бути тільки омана миру, що скоріше чи пізніше мусить розв'язатися. Чи в такому разі гасло мирної політики не загрожує перетворитися у гасло "мир за всяку ціну"? А чи з черги гасло "мир за всяку ціну" не є вже тільки на один крок віддалене від політичного угодовства? Чи теза, що війна — це загибля людства, отже

треба усіх зусилля вживати, щоб уникнути війни, не загрожує послабленням моральної та дійсної сили спротиву вільного світу і чи вона не сприяє або духової дефекації, або пачифізму, що прикметний, наприклад, частині англійського народу?

Що такі сумніви існують і в американському громадянстві і в широкому світі — на це вказують щораз нові гасла чільних діячів із різних таборів. Ось, наприклад, Джордж Міні, президент Американської Федерації Праці, однієї з найбільших у світі робітничих організацій, висловив острах, "чи теперішня американська адміністрація не посягає в напрямку угодовства?" Міні, промовляючи на 53-ій річній конференції Федерації Праці у стейті Каліфорнії, перестерігав проти йлюзії щодо нової совєтської "техніки уміхів", протиставляючи їй факт, що Совєти ані на йоту не відступили від будь-якої із своїх давніх політичних цілей. "Але ми хочемо миру, бачачи позначки миру там, де їх нема". На другому кінці світу старенький, мудрий своїм величезним політичним досвідом Сингма Рі заявив у промові з нагоди 10-их роковин визволення Кореї від японської окупації: "Найбільшою проблемою нашого часу є, як поводитися в обличчя комуністичної агресії. Багато людей формують це питання не в тому напрямку, як боротися з комуністичною агресією, а як зберігати мир. Це явище та помилка, що її хочуть бачити у нас комуністи". Коли ми зосередимо нашу увагу, — казав Рі, — на потребі вдержання миру, а не на рішенні поборювати комуністичну загрозу, то наша воля боротися з цією загрозою буде послаблена". Мир, мовляв, завжди можна досягнути, коли хтось хоче його. Чехи хотіли миру й прийняли його в тій формі, в якій його наклали більшовики в 1948 році. Стан напівмиру, ослаблений у комуністичні концесії й компромісами, не розв'язує проблеми миру й безпеки, а тільки відсуває розв'язку на той час, коли ворог, скріпившись, вибере слушний час для нового удару.

Повірити в правильність тактики терпеливості й миру особливо трудно тим, які на власній шкурі перевірили всю забриханість, весь фальш, всю підступність та безкрайню імперіалістичну захлапність російського комунізму. І тому й американським урядовцям, які тямлять теорію Ачесона про "стримування" комуністичного імперіалізму, і пізнішу теорію того ж Дж. Ф. Доллеса з часів виборчої кампанії з осені 1952 року про "конечність" "визволення" поневоленних комуністичним народів, трудно сприйняти без поважних сумнівів найновішу теорію "мирної терпеливості". Захід не поб'є Сходу щодо вміняти бути терпеливими. І московський більшовизм та міжнародний комунізм, це не такі чинники, що їх можна пере

Григорій Шувальський

До обриву і до твоєї ген вини
сріблитою водянї і скель, переливались звуки милі,
блїда світляна в небї мрія...
О, дожджана нїг!
Чому ж вона не довела тебе до безнадійного відгаю
у пристрасї наївно невідомїй,
подїбна до уяв затасних гнїзів —
дївчина обдарована паргено.

Чому ж вона тобі не пригадала,
що сам ти, що нікто не таї;
що усміх в танці роджений так скоро розливеться:
у ранку вже, у краплї на травї.
Чом же ж ця нїг мене не пригадала?!

І усміх, скроплений сльозами, гіркїсть слів...
(не перетворюється в мед, що кров'ю із троянди
стікає мов із ран).

Мовало все...
Лїсено плив місяць в недоступних хвилях,
самїтїсть душ лякає.
Розлогий дуб заснув, доріжку тїнь його накриває,
в минуле зустріє несе,
а ще здавалось приїде, віддих радісно н'яніє...
Та біла вже підносилась рука із заспанїє ланїє —
світало.

Не догасала я.
Кудись їду...
І втомлена. А сонця променї плетуть
вінок із висушених квітєв...
Менї дають.
Щоб смутку не забути,
плетуть.

В РОБІТНІ МАЙБУТНІХ МИСТЦІВ

Виховання мистецької мо-
лоді — одна з найважливі-
ших справ нашого культур-
ного життя в Новому Світі.
Хоч, наприклад, у ЗДА не-
брак загально-американських
школ, де можна отримати від-
повідну мистецьку освіту, але
вони дуже специфічного ха-
рактеру, бо й мало не все
мистецьке життя в Америці
наставлене для підготовки
кадрів, зв'язаних з будином
життя американської еконо-
міки. Звідси — деякий, так
скажуть, службовий характер
того мистецтва. Цей стан не
може задовольнити українсь-
ку громадськість, яка хоче
мати своє мистецтво, побудо-
ване на своїх мистецьких тра-
диціях. До того ж ніякий на-
рід не може виступити того,
щоб його мистецтво переста-
ло бути духовним виразником
того народу — щось, чого
іншою школою дати не
вміє. Та школа може дати
навіть досконале технічне
знання та вміння пристосува-
ти в цій країні — але це не
є ще ідеал, які могли б по-
вільшувати і нашому мистец-
тву, і громадянству.

Виходячи з цих застере-
жень, Об'єднання Мистців Украї-
ни в Америці вже віддає на
звернення увагу на притяг-
нення української америка-
нської молоді до нашого мис-
тецького процесу. З цією ме-
тою Об'єднання опікується
не тільки нашою молоддю,
яка студіює мистецтво по
американських мистецьких
школах та університетах, а й
само веде школи для наймо-
лодших адвентів мистецтва.

З цих шкіл найкраще розви-
нулася досі школа в Філа-
дельфї. Через різні стадії
про найважливіші моменти з
перебігу історії нашої не так
давньої трагїчної і величній
Визвольної Боротьби. Кожному
українському патріоту шир-
мо може цей фільм переко-
нати. Кожному варто по річ
самоу побачити, щоб і належ-
но оцінити.

Микола Подільський

ГІРНЯК ПРО КУРБАСА

Книжка англійською мо-
вою під назвою: "Театри у
СССР" (в оригіналі чомусь
називається "Советські театри"),
що її видала "Програма до-
слідів СССР" і в якій зібрано
праці п'ятих авторів, —
знавців театрального мистец-
тва під совєтським режимом,
— включає теж працю на-
шого видатного театрознав-
ця реж. Йосипа Гіряка
під назвою: "Народина і
смерть українського модерно-
го театру". Книжка видана,
як науковий посібник, за ре-
дакцією і передмовою пані
Марти Бредшов від Бруклін-
ського Каледжу, об'ємом по-
над 350 сторін друку. Стаття
реж. Гіряка викопана одну
п'яту частину книжки. І є
об'єм друга після статті
Сергія Орловського про мо-
сковський театр.

Коли інші статті у цій кни-
жці писані у формі довідника,
то праця реж. Гіряка має
більше безпосередній мемуар-
ний характер. Автор виїшов
від означення ролі українсь-
кого театру за Д. Антонович-
чем з його книжки: "Триста
років українського театру",
підкреслюючи національний
характер українського театру
і його знаменну роль в куль-
турній і політичній боротьбі
українського народу. Харак-
теризуючи труднощі побуто-
вого театру в зустрічі з но-
вим репертуаром і вимогами
нового театрознавчого мистец-
тва, Гіряк виводить на тлі
театральної дійсності востан-
нє часів в Україні постать
театрознавчого реформатора
Лєса Курбаса і з його осо-
бою та з його діяльністю
зв'язує весь розвиток і ріст
українського модерного те-
атру.

У своїй праці реж. Гіряк
дотримується хронологіч-
ної і своєї враження та й по-
міщення списку, як безпосе-
редній учасник цих подій.
Подавши в дуже загальних
словах дані про походження
і ранні роки Курбаса (треба
було згадати теж про "Ве-
сїду" із Сирецьким у роках
1913-14, разом із "Інциде-
ном" у Раві Руській, бо це
знаменний причини до ха-
рактеристики Курбаса), Гіряк
починає свою розповідь
від "Молодого Театру" в Ки-
єві, подаючи дані про репе-
ртуар цього молодого те-
атрального гурту, як теж його
загальну характеристику.
Мистецьке й ідеологічне об-
личчя нової групи окреслює
автор фрагментами із статтей
Курбаса, обмежуючи свою
оцінку ствердженнями про
"закорення" ідей Курбаса в
традиціях українського те-
атрального мистецтва. Спеці-
альне насвітлення — не ли-
ше з мистецького, але теж
спеціально важливого в той
час політичного погляду —
має інспірація Шевченко-

вистески партійним і бю-
рократичним режимом. Гіряк
ще пише про намагання Кур-
баса вложитися у рамки ви-
мог, щоб продовжувати свою
мистецьку діяльність. Але
гордий мистецький дух і ха-
рактер, які були властиві
цій індивідуальності, не да-
ли йому зламатися і він опи-
нявся разом із іншими дія-
чами-патріотами на засланих.
Український модерний театр,
народжений у час великого
національного резистансу,
коли відродилося і закріплю-
валось українське державне
життя, був — як і наша дер-
жавність — знищений воро-
жим більшовицьким режи-
мом — після довгих років
змагань, не давши підібрати
себе для пропагандистських ці-
лей окупанта.

Праця реж. Гіряка, хоч і
має свої недоліки (головний
— саме ця безпосередність,
яка не дозволяла автору ви-
дати вірне і потрібне насвіт-
лення діяльності в ділянці
театру в Україні поза особю
і діяльністю Курбаса, як теж
різкіше визначити самобут-
ність українського мистецтва,
висловлену гаслом "геть від
Москви") має подвійне значен-
ня. Для нас і для наших
дослідників нашого театру,
як теж і періоду "україні-
зації" в Україні — це важ-
ливий пізнавальний матеріал
з реліції очевидця і спі-
творця цих подій. Для сто-
ронніх читачів (а книга саме
призначена для широкого
читача) вона дає образ одного
відтінку нашої культурної
дійсності і дає змогу пізна-
ти боротьбу українського на-
роду за свою окремішність
теж і в ділянці культури. Во-
на вказує, скільки мусів пла-
тити за кожний свій успіх
український діяч культури і
мистецтва.

Дуже важлива теж справа,
що ця праця реж. Гіряка
поцінена у збірнику, який
охоплює все театральне жи-
ття у СССР. Відомо, що жу-
рналист читач не дістає і не
дуже радо бере в руки укра-
їнську книгу. Книга, в якій
поцінена праця реж. Гіряка,
видає Інститутом дослід-
ств СССР і тому вона зверне
увагу всіх, хто цікавиться
справами СССР. В той спосіб
праця Гіряка дістанеться в
ширші руки і ширший загаль-
ний довідателі про одну з ді-
лянок нашої культури від
українського автора, що й ви-
значного діяча в цій ділянці
культури. Американський
світ, а з ним і весь західний
світ мало ознайомлений з нашою
культурою і мистецтвом. Як-
що мова про театр, то в на-
шій "Історії світового театру"
Джорджа Фрідлєра і Джана
Рівєрса з цілі розділи про
російську літературу і росій-
ський театр, але ні словечком
не згадано про український
театр. (А говориться там і
про болгарський, і румунсь-

Ярослав Климоський ТЕАТРАЛЬНІ СПОМИНИ

В 1928 р. відбував я обо-
в'язкову військову службу.
Одного разу під кінець
виправ підійшов до мене хо-
рункий Л. і запитав мене,
який у мене голос. "Я зразу
нібито не второпав, відповів,
що, як значайно, при вічному
"позір — спочинь". Не про-
це йому їде — каже — а він
потребує одного актора з го-
лосом.

В дусі не так я втілював
"акторством", як тим, що по-
паду на т. зв. функцію, бо
знав, що всі члени військо-
вого театру не у війську, а
так сказати б, — при війську.
Від першої проби залежа-
ло, чи буду у війську, чи при
війську, бо признаючи, що
мені вже остогидло було бути
тим нещасливим більшим ін-
структором, тим більше у
рекрутський період, в якому
значайно, рекрути спочатку
потуляють до тієї міри, що не
знають, як "вліво", а як
"правдо зворот".

Вийшло так, що театр був
задоволений з мліяря, тобто
з моєї ролі у водевілі "Вер-

Ресита в комедії Фредри
"Земста". На тлі інших ка-
лік-аматорів, очевидно, гір-
ших це за мене, я вийшов
актор. Смішно мені було
почувати: "Зараз познає, же
фаховець".

Після тієї "Земсти" запро-
поновано мені навіть літати
принимали один рік з
контрактом. Я, очевидно,
як вічний пацієнт не хо-
тів з цього скористати і вер-
нувся додому та пробував
щастя дістатися до бюро, бо
вважав, що все ж таки я кра-
сний, "втриштанько" як, "ка-
рузельничко".

З урядовою посадою мені
не пошло; жаль мені було
тільки страченого часу на
безплатній практиці. Не було
що робити — подумав я —
визміся за якийсь представ-
ництво. Саме під руку на-
винулося мені "Животи Свє-
сїтих", з якими я поїхав на т.
Захід, спеціально у поїз-
ді Ніско, тим більше, що у цю
моменту повість учителювала
тітка, вона і прислала мені
гроші на дорогу, щоб умож-

Роман Придтєв

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ МУЗИЧНИХ ДІЯЧІВ В МОРЕЙ, КЕНТОКІ

Цілком несподівано одержав я в травні ц. р. письмо від композитора Василя Шутя, з Шикаго, з відомістю, що він та ще кілька музикантів виконавців прибудуть 17-го червня до Морей.

Приїхали композитор В. Шутя, скрипак і виолончеліст Володимир Чижик та члесті Мірослав Дуда. Хоч вони приїхали пізніше, ніж запланували (а на розчарування гостинної хазяйки закордонного багатоглазого українського музиканта та прослухано і перебрано досить поважне число творів).

В. Шутя, полтавець, абсолютний Музично-Драматичного Інституту ім. Лисенка в Києві, з класу композиції проф. В. Золотарьова. Хоч В. Шутя держиться консервативного стилю, його музика викидає драматичність та контрасти у своєму виразі. Ми прослухали його „скрипковий концерт“ у виконанні (першої та другої частини) В. Чижика в супроводі композитора. Третю частину я „прочитав“ без підготовки. „Концерт“ робить дуже добре враження мелодичністю, особливо звертає на себе увагу своєю настрійністю друга частина. Загалом, цілість твору ще потребує певного „розкращення“ віртуозівської фактури скрипки, чим напевно не один скрипак буде радий прислухатися і творці і композиторові.

Тому, що було замало часу переграти одну частину квартету п. Шутя (треба було просити до помічності когось з членів музичного факультету каледжу), на жалю, ані його, ані інших українських струнних квартетів ми не могли „читати“.

Для збірників я відіграв на скрипці „тейпекордера“ цілий квартал Зіновія Лиська, який то твір зробив на прив'язку добре враження. Я відіграв також мою симфонію поему „З вершин та рівнин“, що є першою частиною моєї першої Симфонії (Українська Визвольна Змагання) у виконанні Леопольда Стоцького і симфонічної оркестри в Денвері. Крім цього присутні слухали також моєї Української Рандоллі (в кобзарському стилі) для скрипки з фортепіано, як також мої опрацювання для скрипки: О. Кошниця „Лямент“ (зі села Тарасівка Звенигородського повіту), твір Вериківського на український народний мотив та дві частини моєї Гуцульської Сюїти. Вечір закінчено з підомом відігранням знаменитого фортепіанного квартету А-мажор, оп. 26 Йоганнеса Брамса.

В. Чижик і М. Дуда є чудові музиканти і знамениті опановують свої інструменти (воно, як і я, є абсолютними Академічними Музикантами у Відні). Мимоволі нам всім „прояснилася“ думка, щоб започаткувати існування Українського Струнного Квартету, як установленої музичної організації, хоч би і зі мною, як першого скрипки. Цей квартал міг би бути осередком, який уможливив би виконання наших музичних творів. Це

було б захоптом нашим композиторам для писання нових творів. В. Шутя висловив навіть свій ентузіазм для цієї справи, кажучи: „Тепер я зможу закінчити писання свого Квартету“. Чи поспішить „нашому“ квартету, майбутні члени якого є віддалені від себе на п'ятсот англійських миль, сходитися (чи пак з'їдуться) для проб — хіба раз або два в році того не знаю. На всякий випадок струнний квартет музичного факультету мого стейтського каледжу готовий виконувати час до часу також й українські твори, як це було у випадку квартету З. Лиська.

Все такі мені тяжко зрозуміти „резюме“ наших розмов, щоб не змішати реальних думок з моїми власними побажаннями. Може була б змога такому квартету раз в рік приїздити до місцевостей, де є інтерес до підтримки української музики, і на неформальних вечорах виконувати нові твори і тим самим викликати інтерес і давати захоту нашим творцям музики писати нові твори. Такі міста, як Нью-Йорк, Філадельфія, Шикаго, Дітройт, Клівленд й ін. могли б згодитися допомогти такому просвіті, або навіть могли б створити власну групу музикантів для камерної музики.

Найвигіднішим часом для одного подорожнього раз на рік квартету були б літні або Різдвяні вакації. Відбуватися такі вечори могли б по наших Музичних Інститутах, Наукових Інститутах або Народних Домах.

Можливо, що відновлення Товариства Приятелів Української Музики, яке я в тридцятих роках очолював, мало б якусь рацію існування. В теперішній час було б корисним існування групи людей, що має завдання пригадувати нашому громадянству про живучість нашої музичної культури, а композиторам давати можливість свої твори почути і тишитися інтересом громадянства. Це товариство могло б зайнятися тим, щоб мати на продаж твори, які не мають комерційної, але зате мають культурну цінність.

В. Шутя хотів би виїхати літа виїхати до Нью-Йорку

Фрагмент з виставки українського народного мистецтва, влаштованої в Мишґені Стейт Каледжі в Іст Лейсінґ, Мінн. На фото (з ліва до права): Дж. Драґида, А. Дудинська, Я. Бойчук, проф. М. Овчинник та І. Янчинши.

І. Світ

ЛІН Ю-ТАНґ

У двох різних місцях Азії майже одночасно відбулися дві події. З першого погляду вони не пов'язані, але в них глибоко сліди внутрішнього зв'язку. Вони — свідки спроб заложити душою народу, який на протязі своєї довгої історії не знав духового поновлення.

Перша подія сталася в Сингапурі, на Малайя, де заангажований організувати університет для заморських китайців проф. Лін Ю-танґ змушений був відмовитися від свого посту.

У південній Азії — в Малайя, Індонезія, Бурмі, Сімаї та ін. — живе постійно понад 12 мільйонів китайців. Вони займаються комерцією та ремеслами. Серед них немало власників старих і багатих фірм, що посідають величезні капітали, як, наприклад, Тан, що контролює ледве не половину всієї світової торгівлі каучуком. Оцей магнат, а з ним і ряд інших осіб багатодушлим ладом полюбляють китайської мови, яка після завоювання Китаю червоними втратила можливість здобути високу освіту в чужих мовах. Виникла ідея створення в Сингапурі китайського університету, і для його організації п. Тан прибув із 1.700.000 дол. Інші замовні китайці також прибули великі суми. Крім того, почали збирати гроші серед дрібних купців та робітників.

Делегация китайців відвідала у Рівердейлі, Н. Я. знаменитого земляка-філософа та письменника Лін Ю-танґа, який в цей час був радником делегції уряду національного Китаю (Формози) в Об'єднаних Націях. Йому запропонували посаду першого президента і організатора університету Нан-янг, що означає „Університет Південної Азії“. Лін Ю-танґ прийняв цю почесну пропозицію і виїхав на початку минулого року до Сингапуру.

(можливо і я поїхав би), щоб разом з композиторами та з музикантами дітями й виконавцями порозумітися й обмінятися думками. Можливо, що виникає листів між ними, і п. Шутем (Mr. W. Shute, 1811 West Huron St., Chicago 22, Ill.) і зі мною (R. Prydatkevych, 224 State College, Murray Ky.) дали б якісь конструктивні висліди.

Хто ж такий Лін Ю-танґ, про якого ми задали на початку цієї статті? Це — видатний філософ і письменник сучасного Китаю. Він має понад 60 років і вже майже двадцять років є володарем думок і надій китайської молоді. Його добре знають також чужинці, бо 14 його книжок вийшли в англійській мові, головною в Америці, а остання з них вийшла у травні цього року.

Виступаючи 14 липня ц. р. в Брюсселі на Асамблеї Світового Братства, Лін Ю-танґ злегка торкнувся болючих справ у взаємовідносинах Сходу і Заходу. Він критикував обидві сторони. Він сказав, що Орієнт гордий з того, що відстає у матеріальній культурі від Заходу, бо звертає більше уваги на духове життя, і закликав народи всього світу до співпраці і взаємної поваги та щирості.

Перші ж видані це до війни книжки Лін Ю-танґа зробили його популярним письменником. Це були: „Моя країна й мій народ“, „Момент у Пейпінґу“. Обидві книжки розповідають про Китай, країну, яку автор так любить, яку він так добре знає й яку так чудово вміє описувати. Першорядний знавець минулого, він все знаходить окремі факти, окремі думки, щоб пригадати чита-

чеві минувшину й порівняти її з сучасністю. Мені довелось вперше почитати про цього письменника ще в Харбіні, але тільки під час війни, в Шангаї, вдалося мені ближче ознайомитися з його творчістю. Я мав одного знайомого китайця, який закінчив Сант-Джордж університет у Шангаї і мав нахил до політичних та філософських проблем. Нам доводилося зустрічатися майже кожного дня, і ми щоразу подовгу розмовляли на різні теми. Від нього дізнався я про колокальний вплив Лін Ю-танґа на молоді. Його згадки виступали в багатьох заборонених японською цензурою в окупованій частині країни, але китайці чули про нього в радіо і читали його статті в привезеній підпільними шляхами пресі.

В книжці „Мудрість Конфуція“ (1938 р.) Лін Ю-танґ дає не тільки біографію цього китайського філософа, що жив 2500 років тому, але й переклад його вчення. Одною з основних ідей, що яскраво позначається в цьому вченні, є толеранція до думок інших. Повага до культури та звичаїв інших і толеранція — характерні риси стародавньої китайської культури. В інтерпретації Лін Ю-танґа Конфуцій оживає. Ця книжка — не мертва картина минувшину, але живий, повний руху й напруженості образ боротьби ідей, які Конфуцій проводив через все своє життя.

„Момент у Пейпінґу“ повний прекрасних описів цього міста, яскравих нарисів з його бурхливою минувшину. Адеже тут зустрілися з китайською масою завойовники з півночі. Сюди вперше прийшли монголи часів Чінґіза. Тут осів володар Нурхачі, щоб з ім'ям манджурської династії правити сотнями мільйонів людей на протязі 300 років. Це тут відбулася зустріч європейців з Орієнтом за часів Марка Поля. В цій книжці, як і в книжці „Очікування нації“, автор зближається до поезії Рабіндрнатана Таґоре, батьківщини якого присвятив він книжку „Мудрість Індії“.

Одну книжку присвятив Лін Ю-танґ Америці — „Мудрість Америки“. Лі Ю-танґ працює також над перекладами на англійську мов

ПОНЕВОЛЕНИЙ СПОРТ

(З МАТЕРІАЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕДАКЦІЇ РАДІО ВІЗВОЛЕННЯ).

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female
ГОСПОДИНЯ—КУХАРКА
Здбана жінка, яка займалася би в цілому новим домом. Спілкувалася б з дітьми і навіяла. Гарна власна кухня з ласощами. Постійна, добре платна праця. Вільна комунікація. 40 хв. до Нью-Йорку. Тел. RO 3-3412.

ДІВЧАТА—ЖІНКИ, легка фабрична праця.
PRAGER — REUBEN
511 East 72nd Street
New York City

ПРАЦЯ
Help Wanted Male-Female
КУХАР-КА
добра сила з ресторанного практикою на 6 днів. Стала праця, дуже добра платня. Зголошення:
97 St. Mark's Place Bar
New York City
ORegon 7-9874

Добра новина про Най Fever

ПОЛЕГША БЕЗ ІН'ЄКЦІЙ

Тисячі, що терплять на цю недугу, втішаються новиною, що їх біль полегшає, коли візьмуть таблетки ESTAL. Це не є ін'єкція. При перших ознаках "Най Fever" замість тільки однієї маленької таблетки, надзвичайно полегшує захворювання цієї жалюгідної недуги. Не чекайте, поки вас болітиме, тільки зараз постарайтеся за ті знамениті таблетки "ESTAL". Їх можна тепер одержати без рецепти лікаря. Випишіть цей відгук з призначенням і адресою, виразно написаним на обороті конверта, до TRYSAN CO., Box 226, Peckskill, N. Y. Товар одержите зворотньою поштою. Заплатите поштарівні при відборі \$3.00 за лік. плюс оплату пошти.

АУТО

'53 BUICK SED. \$1495
Переїхало мало миль.
BARREL AUTO SALES
499 N. Broad St., Elizabeth, N. J.
ELizabeth 3-9826
Відкрито вечорами.

Читайте "Свободу"!

ОДИНОКА НАГОДА

НАБУТИ ПРЕКРАСНІ ПАРЦЕЛІ (ЛЮДИ) В ГОРАХ КЕТСКІЛ ПОВІС
Української Оселі в Glen Spey, N. Y.
— як також побудовані там же на замовлення бунгала 3-кімнатні (2 спальні, кухня, туш) по ціні \$1,900 разом з льотою; 4-кімнатні (2 спальні, прийомна, кухня, ласощі, гараж, пивниця, центральне опрішання) \$2,550 разом з льотою.
M. KINDRACHUK, 293 So. 6th St., Newark 3, N. J.

HANUSEY MUSIC CO.

244 WEST GIRARD AVE. PHILA. 23, PA.
НАЙВІДПОВІДНІШИЙ ВИБІР ПЛАТІВОК В АМЕРИЦІ
Найкращі патефони — найліпших марок.
Відчинено щоденно від 9:30 рано до 9. вечора.

KOWBASNIUK AGENCY

НОТАРІАЛЬНЕ БЮРО
277 EAST 10th STREET, NEW YORK 9, N. Y.
(Близь Avenue A) Tel.: ALgonquin 4-8779
ПІНФОРМАЦІЯ просямо на всі кораблі.
ГРОШІ посиласмо до всіх країн і виплатуємо на останній пошті.
АФІДЕВІТИ, прохання та інші потрібні документи на спровадження рідних і знайомих до Америки.
ОБЕЗПЕЧЕННЯ (аскурація) всіх родів у стейтах Нью-Йорк і Нью-Джерсі. — Аскурація — знижки 15% для кваліфікованих автоводів.
ПРОДАЖОМ домів та всякого роду бізнесу.
ПЕКАО — Пакети до всіх країн Європи.
Віра Ковбаснюк-Шумейко — Антія Шумейко
Відкрито щоденно в середу і суботу:
від 9:30 рано до 7 веч. від 10:00 рано до 1:00 попол. через ліпше і серпень.

„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР“

Д-р А. Т. КІЗЕЛ
Ново доповнене і виправлене видання. Книжка охоплює всі методи і способи їх лікування.
„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР“ В КОЖНІЙ УКР. КАТІ
Ціна \$8.00.
Замовлення з надіслати: „СВОБОДА“, 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ТВОРИ ПРОФ. ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ

НА ХОРИ МІШАНІ ЖІНОЧІ І ЧОЛОВІЧІ

361р. I — Історичні пісні від татарських нападів з частинною Хмельниччини \$1.50
361р. II — Історичні пісні від Хмельниччини до Колівинщини \$1.00
361р. III — Історичні пісні від Колівинщини до пісень Січових Стрільців \$1.00
361р. IV — Чумацькі пісні \$1.00
361р. V — Народні пісні \$1.00
361р. VI — Народні пісні \$1.00
Замовлення посилати:
„СВОБОДА“, P. O. Box, 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Спорт

З УКРАЇНСЬКОГО ФУТБОЛУ В КАНАДІ

Монреаль. — СТ Україна в одному тижні святкувала три перемоги і дійшла до двох фінальних матчів: за чашу провінції Квебек, Україна перемогла на стадіоні Файлон команду Кікерс 3:2. Ворота добув Шило 1, Палиський 2.

В другому фіналі за Чарлі Кап — Україна розгромила на гринші Шарльсвуд Кікерс ФЦ рахунком 6:1, воріт, які добув Шило 3, Бєспалок 2 і Гринш 1. В грі за перенесення 1. Дивізії Квебек Україна здобула 4 позицію, на дві очки кращу від швайшарів, перемігши другу команду з таблиці Стелко 1:0. Одинокі ворота на гринші Шарльсвуд добув Італієць Антоніо Тедеско, крайній України. В останньому часі України втішається продуктивно грою нападу (!) та вириваннями замином. Команда була тренувана інтернаціоналом Вучанин, який і часто грає за Україну.

Торонто. — СТ Україна дійшла до фіналу гроу плеі-оф, перемігши півно польську команду Байт-Голдс 1:0. Береза був цілкомним замком, який змусив першокласного польського голпера Піскозуба до капітуляції перед аудиторією 4,000 глядачів на гринші Шав. В останній серії лігових гроу України перемогла на гринші Фред Гамільтон поразку 1:2 до Олімпік, яка вийшла на 4 позицію таблиці Н. Ліги. Рішальним матчем для Олімпік, щоб грати в плеі-оф, з ліговою зустріч Трибуз — Гунгарія. Гунгарія мусить перемогти Трибуз маргіном 8 воріт, щоб перешкодити німцям зустрітись в плеі-оф з Олстером. Уважати, що програ Трибуз до мадлярів аж 8:0 малоподобна. Трибуз грав передостанню лігову гроу в Гамільтон проти Вестінггаузу і переміг 5:1. Ворота добули: О. Вілюс 2, Завальський, А. Ранджелович, Трісан по 1. В Трибуз по довший перерви виступили наші „інтернаціоналі“ Горський і Дмитрук. Тим відкрито гри за чашу Арнольда. В першому матчі Трибуз ремісував з Олстером 0:0, якого недовго розгромив 3:1. Олстер буде прадоподібно фіналістом СТ України в перешкоді за першество плеі-оф і дальшого гри за канадський трофей. Одинокою болонною і високою поразкою була програ юніорів України до Етобіко 1:5, за місцеву чашу.

Богдан Прудіус.

ВСЯЧИНА

НЕЗВИЧАЙНИЙ ІНДІЙСЬКИЙ ПРОМОВЕЦЬ

„Родовитий“ канадієць — Індіанець, який представляє як мовчазних людей, скунс на слова. Але один з їхніх промовців установив рекорд, якого ніхто йому не міг повторити. Він би промовляв промовцею у світі. Він би промовляв одного разу до слухачів зі свого племені довік 14 років.

Тим промовцем був ватажок Чорний Птах з Потеветойми. „Блекберд“ так звалило його „англійське ім'я“ народився в околиці озера Мішиґен. Коли ж американці намагалися зайняти тамешні індіанські землі, він приєднався до групи індіанців, який воював проти американців. З виходом війни між ЗДА і Канадою у 1812 р. Тіксаме і Блекберд стали спільно з британськими військами обороняти Канаду.

Блекберд брав участь у здобутті укріпленого американського пункту — Форт Голмс — 17 липня 1812 р.; там він знайшов понад 100 індіанців Чіппеас і Оттава, які дотримувалися нейтралітету у війні двох брід армій. Ватажок Блекберд вирішив перемогти їх стати по стороні британців.

Він прийшов до групи індіанців-нейтралістів заради свіданія і почав намовляти їх, щоб приєдналися до племені, воюючих проти американських збройних сил, які загарбали їхню землю. Своєю палку промову, яка тривала аж до заходу сонця, він ілюстрував прикладами всіх кривд, що їх зазнали індіанці від часів Джорджа Вашингтона аж до війни 1812 р.

Промова Блекберда дала позитивні наслідки. Коли він тільки скінчив, слухачі почали вигукувати воєнні індіанські гасла, а другий день поділялися разом з його ватагою до наступу на американський укріплений осередок коло Шікаго. Група Блекберда здобула і спалила Форт Діорбі; щоправда під час атаки на форт загинуло кілька жінок і дітей, але коли командувач форту здав форт, індіанці не зробили ніякої кривди тим, що перетривали облогу і бої. („Канадська Сцена“).

Увага! Дуже важне для всіх Українців в Америці й Канаді!

Найбільша висловочна фірма ІВАНА КАМІНСЬКОГО, яка має Центральне в Торонто, Онт., і свої Відділи у всіх більших містах Канади й Америки, відкрила своє бюро в КІВЛІВЦІ, ОГАІО

J. KAMIENSKI — JANKUE TRADING CO.
1029 Fairfield Ave., Cleveland 13, Ohio, Tel. CH 1-5547

Від тепер всі українці висловлюють своїм рідним і знайомим до підсвіткових країн пакки з новими й уживаними речами, текстильними матеріалами, одягами, взуттям, харчами і ліками лише через цю найстаршу фірму, тому що:
1. За 7 років існування фірма дотримувалася на місці призначення кожну замовлену пакку.
2. Всі пакки гарантовані.
3. ВІДБОРЦІ В КРАЮ ВЖЕ НІЧОГО ДО ПАККИ НЕ ДОПЛАЧУЮТЬ.
4. На бажання фірма зберігає Ваше привітання й адресу в тишій, виславляючи пакку під своїм іменем.
5. Саліна, шкура і дешева обслуга.
6. Веліччя, призначені на висилку — англійської продукції найкращої якості.
Випишіть і Ви гарантовану пакку своїм рідним в